

Pälvi Kaiponen

SUOMEN TIETEELLISEN KIRJASTOSEURAN VUOSI 2021 – aktiivista toimintaa muuttuneessa toimintaympäristössä

4

SIGNUM 1/2022

Viime vuonna seuran toiminta oli vireää, vaikka pandemia ei hellittänyt vielä otetaan. Edellisvuosien kaltaisille suurille muutoksille ei ollut tarvetta: Toiminta sopeutettiin vallitsevaan tilanteeseen.

Edellisellä puheenjohtajakaudella laadittu strategia antoi hyvän kehyksen ja ohjasi toimintaa läpi pandemiavuosien. Toiminnan sopeuttaminen toi erityishaasteita hallitukselle, ja siksi tammikuussa 2022 aloittanut puheenjohtaja ja hallitus käynnistävät strategian päivitystyön.

Toimintavuosi 2021 oli toinen korona-ajan vuosi ja vuotta voisikin kuvata tasaiseksi totuttautumiseksi uusiin toimintatapoihin. Seuran hallitus kokoontui yksitoista kertaa ja keskustelua syntyi erityisesti jäsenmäärän vähenemisestä ja talouden sopeuttamiskeinoista. Tieteiden talo siirtyi väistötiloihin Kirk-

«Pälvi Kaiposen puheenjohtajakaudelle osui myös Suomen tieteellisen kirjastoseuran 90-vuotisjuhla, johon liittyvä seminaari järjestettiin Aalto-yliopistossa marraskuussa 2019. (Kuva: Jussi Männistö)

kokadun kiinteistön remontin alta, mistä seurasi seuran postiosoitteen muutos ja postilokero-osoitteen käyttöönotto. Remontin jälkeen seuran on etsittävä uusi varastotila, koska uudistetuissa tiloissa niitä ei enää tieteellisille seuroille tarjota.

STKS:n vaikuttamistyötä

Kirjastoalan toimintaympäristöön vaikuttivat lainsäädäntöhankkeet, kuten tekijänoikeuslain säädännön uudistustyö ja joulukuussa voimaan tullut laki tutkimustietovarannosta. TSV:n avoimen tieteen koordinaation työryhmiltä valmistui myös useita linjauksia. Juridiikkatyöryhmä, puheenjohtaja ja hallituksen asiantuntijajäsenet laativat lainsäädäntöhankkeisiin ja TSV:n linjauksiin lausuntoja ja kommentointeja. Lisäksi keväällä haastattelimme Juuso Ala-Kyynyn kanssa Signumiin Tampereen yliopiston Informaatiotutkimuksen professoria Tuomas Harviaista, teemana oli alan opetus erityisesti tieteellisten kirjastojen näkökulmasta. (Linkki: <https://doi.org/10.25033/sig.112157>)

Muutoksen tuulia ja puhureita

Vuonna 2020 tapahtuneesta äkillisestä toiminnan muutoksista siirryimme totuttelemaan uuteen aikaan ja uusiin tapoihin. Seuran toiminnassa on perinteisesti korostunut alan toimijoiden verkostoituminen ja niissä kasvokkaisilla tapaamisilla on ollut keskeinen rooli.

Koulutusten yhteydessä on tutustuttu kollegoihin ja innostuttu mukaan

työryhmiin tuomaan omaa asiantuntemusta kaikkien hyödyksi. Pitkittänyt etätyö- ja kontaktien välttämissuositus muutti työryhmien toimintatapoja, mutta hyvää traditiota voitiin ylläpitää. Verkon yli tapahtuvan toiminnan erityisenä etuna on se, että seura tavoittaa laajemmin jäseniä maan eri osista, koska matkustaminen ei enää ole osallistumisen esteenä.

Myös kansainvälinen toiminta sopeutui maailmanlaajuiseen poikkeustilanteeseen ja sekä kirjastoalan kattojärjestö IFLA (International Federation of Library Associations and Institutions) että tieteellisten kirjastojen LIBER (Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche) hoitivat vuosikokouksensa verkkoyhteyksin 2020–2021. Tämä mahdollisti aiempaa useamman seuran jäsenen osallistumisen vuosikokouksen yhteydessä järjestettyihin konferensseihin.

Puheenjohtajakaudella tapahtunutta

Puheenjohtajakaudellani 2018–2021 seurassa tapahtui paljon ja tehtiin useita suuria muutoksia sekä strategian viitoittamana että ulkopuolisesta yllättävästä tilanteesta johtuen.

Vuonna 2019 julkistettiin Tuula Ruhasen ja Marja Sarvilinnan toimitama seuran historiikki *Muutoksen tekijät hyvässä seurassa – Suomen tieteellinen*

Verkon yli tapahtuvan toiminnan erityisenä etuna on se, että seura tavoittaa laajemmin jäseniä maan eri osista.

kirjastoseura 1970–2010 sekä juhlittiin nuorekasta 90-vuotiasta yhdistystämme juhlaseminaarilla. Signumin ulkoasu uudistettiin Tiedekustantajien liiton apurahan avustuksella ja seuran verkkosivuston ilme raikastettiin. Signumin päätoimittaja vaihtui vuonna 2020. Johanna Lahikaisen jälkeen päätoimittajaksi valittiin Juuso Ala-Kyyny kaudelle 2020–2021. Signumin tulevaisuuden näkymistä järjestettiin jäsenkysely kesällä ja uuden päätoimittajan haku käynnistettiin syksyllä 2021.

Verkkosivu-uudistuksen jälkeen STKS:n verkkosivuille saatiin myös päivittyvää sosiaalisen median viestintää, jolla voidaan tuoda ajankohtaista tietoa LIBER:in ja IFLA:n toiminnasta. Google Suite työskentely-ympäristö verkkokokoustoimintoihin otettiin tehokäyttöön.

Sääntömääräisten kokousten järjestäminen verkossa sekä tähän liittyvän etävaalijärjestelmän käyttöönotto sekä juridisiin säädöksiin perehtyminen oli välttämätöntä, jotta lakisääteiset velvoitteet saatiin hoidettua.

Seuran taloudenhoidossa tehtiin uudelleenjärjestelyjä. Otimme käyttöön kirjanpito-ohjelmiston, joka mahdollistaa talousasioiden hoidon paikkakunnasta riippumatta. Luovuimme ulkopuolisesta kirjanpitäjistä, ja seuran kirjanpidon hoitaa nykyisin seuran taloudenhoitaja Tarja Hämäläinen, Karl-Erik Henrikssonin rahaston kirjanpidosta vastaa Petri Tonteri Turun yliopistosta. Erikoiskirjastojen

työryhmän toiminta lakkasi ja uutena työryhmänä perustettiin Uuden teknologian työryhmä.

Puheenjohtajan vaihdos

Seuran syyskokous valitsi marraskuussa 2021 puheenjohtajaksi kirjastonjohtaja Anne Lehdon Tritoniasta. Annelle seuran toiminta ja hallitustyöskentely oli entuudestaan tuttua, ja hän on toiminut myös Suomen yliopistokirjastojen verkoston FUN:in puheenjohtajana. Uusi puheenjohtaja ja hallitus käynnistävät seuran strategian päivityksen. Seuran taloutta ja toimintaa on sopeutettu muuttuvaan toimintaympäristöön ja edellisten hallitusten aktiivisella toiminnalla on luotu pohjaa jatkolle.

Erityisesti opiskelijajäsenten houkuttelu mukaan seuran toimintaan on noussut esiin hallituksen keskusteluisa ja seuran vuosikokouksissa. Tähän haasteeseen antaa tukea kokeilemamme mahdollisuus tarjota opiskelijoille tilaisuuksia osallistua koulutuksiimme ilman jäsenyysvaatimusta.

Strategiaa toteutettaessa on ollut ilo työskennellä hyvässä seurassa muutosten tekijöiden kanssa. ❖

PÄLVI KAIPONEN

Helsingin yliopiston kirjasto
palvi.kaiponen@helsinki.fi